

ELŐSZÓ

A tanulmánykötet nem kevesebbre vállalkozik, mint az európai közszolgálati rendszerek összehasonlító elemzésére. Noha némi óvatosság érződik a szerzők részéről, mivel „csak” egyes EU-tagállamokat vontak górcső alá, mégis azt mondhatjuk, hogy a módszert tekintve úttörőnek számít a kötet.

A nemzetközi összehasonlításra vállalkozó kiadványok sarkalatos kérdése, hogy mennyire képesek összevetni olyan közigazgatási-köszolgálati-jogi intézményeket, amelyek országonként szükségszerűen különböznek, s fejlődésüket eltérő földrajzi, gazdasági, történelmi, társadalmi környezet befolyásolja. Mennyire képesek megbirkózni az összehasonlításhoz nélkülözhetetlen közös fogalmi rendszerek kialakításának korlátjaival. Nem véletlen, hogy az „összehasonlító” művek sok esetben megrekednek az egyes országok szisztematikus leírásánál.

Ez a tanulmánykötet sem kerülhette meg az említett kérdéseket, s a szerzők óhatatlanul beleütköztek az összehasonlítás „hagyományos” módszertani korlátjaiba. Ugyanakkor olyan újításokkal is próbálkoztak, amelyek – meggyőződésük szerint – közelebb visznek a „valódi” összehasonlításhoz.

A tanulmányok egységes szempontrendszer alapján tárgyalják az egyes országokat, s külön fejezet foglalkozik a statisztikai adatok elemzésével. Az adatoknak két nagy forrása van. Egyrészt az OECD *Kormányzati körkép* című, kétfévente megjelenő kiadványához gyűjtött és rendszerezett adatok, másrészt az Európai Közigazgatási Hálózat (angol rövidítése: EUPAN) kérésére készített felmérés. Ez utóbbira az adta a lehetőséget, hogy 2024. július 1. és december 31. között Magyarország töltötte be az Európai Unió Tanácsának soros elnöki tisztségét, s mint ilyen, az EUPAN elnöki pozícióját is. A magyar elnökségi program prioritásai között szerepelt a közszolgálati generációmenedzsment, amely kapcsán a Nemzeti Köszolgálati Egyetem Emberi Erőforrás Tanszéke és Köszolgálati HRM Kutatóműhelye kérdőív segítségével felmérhette az EUPAN-országok közszolgálati rendszereinek néhány lényeges kvantitatív jellemzőjét. Ez utóbbiak fontos részét képezték

a közös fejlődési trendek felvázolásának. Újdonság az is, hogy a tanulmányok írói minden tárgyalt ország esetében SWOT-analízist végeztek, ami szintén a közös irányok meghatározását segítette.

Mivel a tanulmánykötet nem az összes EU-tagállamot tartalmazza, felvetődik a kérdés, hogy milyen szempontok vezérelték a vizsgált országok kiválasztását. Habár a közszolgálati modelleknek többféle csoportosítása létezik, úgy gondoltuk, hogy a szelektálásból nem maradhatnak ki azok az államok, amelyeket a szakma mintaadónak tekint. Ezért szerepel a válogatásban az Egyesült Királyság, Franciaország és Németország. Csehország, Ausztria, Hollandia és Magyarország vizsgálata kormányzati igényből fakadt.

Meggyőződésünk, hogy a tanulmánykötet hasznos színfoltja lesz az összehasonlító elemzésekkel foglalkozó szakirodalomnak.

Dr. Hazafi Zoltán